

Keskoolilõpetaja ei taha jääda ootama vallalt abiraha

Käesoleva õppeaasta viimane koolikell kõlab juba vähem kui paari kuu pärast ning abiturientidel on esimene küpsuseksamgi tehtud - tänavu küll väga varakult ja riigieksam nime all. Maakonna kõige suurema valla Leisi keskkoolis õpib 329 koolilast, nende hulgas on õpilasi ka naabervalladest ning Kuressaare linnastki, kooli üritab tänavu lõpetada 34 abiturienti. Kas on nende tiivad 12 kooliaasta jooksul saanud nii tugevaks, et suudavad tänapäeva muutlikes elutormides kord mahapandud kursil püsida? Sellel ja mitmel teiselgi teemal arutasid Leisi keskkooli lõpuklassi õpilased Urmi Nelis, Allan Allikson, Andrus Rahu ja Priit Tiks ning kooli huvijuht Anu Noor.

"Meie õpilastele peaks kõigepealt positiivse laengu kogu eluks kaasa andma aleviku kaunis loodus ja eriti oma kätega korratatud kooliaed," alustab huvijuht Noor, "aga silmaringi avardamisel ja sõprussidemete loomisel eakaaslastega nii kodu- kui välismaal pakub häid võimalusi skautluses ning noorsooliikumises 4H osalemine." Leisi koolis on tasemel arvutiõpetus ja süvendatud programmi alusel õpetatakse inglise keelt, võimalus on õppida ka saksa ja soome keelt. Koolis on oma riigikaitse- ja kodundusklass, on võimalik saada autojuhiloa ning suurt tähelepanu pööratakse üldkehalisele ettevalmistusele. Vallavalitsuse soovitusel ongi lähiajal kavas avada Leisi spordikool, sest materiaalne alus selleks on juba olemas (oma ujula, saal jne).

Haridusel on väärtust

Urmi Nelis on keskkooli kõikides klassides õppinud ainult neljale-viitele ja on hetkel kahevahel, kas minna edasi õppima matemaatikat või hoopis kultuuriõied. "Ilma hariduseta on väga raske elus läbi lüüa," kinnitab Urmi. "Olen aidanud koolis pidusid organiseerida, ka tänavused koolinoorte kultuuripäevad on põhiliselt meie kooli korraldada. Oleksin tahtnud rohkem näidendites kaasa mängida, kuid kahjuks pole see võimalik, sest enamik õpilasi peab kohe peale koolitunde bussi-ka koju sõitma."

Andrus Rahu on tegelikult linnapoiss, kes sõidab igal varahommikul Kuressaarest Leisi ja õhtul sama teed pidi tagasi. Peale põhikooli lõpetamist tuli ta edasi õppima Leisi keskkooli riigikaitseklassi, et hiljem asuda õppima Riigikaitse Akadeemiasse. Tänavu talvel aga luges Andrus ajalehest, et on võimalik pääseda õppima Ameerikasse. Täiesti omal algatusel ja initsiatiivil ajas noormees ise

2 x Irina Mägi

Leisi keskkooli abiturientid Urmi Nelis ja Andrus Rahu.

paberid korda ning osales Tallinnas konkursil, kus õnnestus kümne eriklassi õpilase hulgast võitjaks tulla. Nii sõidabki Andrus Rahu augustikuus USAsse ülikooli õppima. Andrus: "Konkursil oli soovijaid üle Eesti, valiti välja kaks paremat. Ilmselt olen reaaliainetes tugevam, kuid nõuti ka head keeleoskust. Lähen õppima majandust, esialgu võimaldatakse USA riigi kulul üks aasta õppida, kuid võibolla ka rohkem - see oleneb kõik juba enda läbilöögivõimest." Andrus tantsib ansamblis "Kudrus" ja on kaks suve mööda Euroopat ringi sõitnud ning tantsinud küll Saksamaal, Hispaanias ja mujalgi.

Allan Allikson on Leisi poiss, väga mitmekülgsete võimete ja huvidega, rohkem meeldib talle tegeleda siiski muusika ja tehnikaga. Elukutse valikul loodab eneses selgusele jõuda peale lõpueksameid. "Üks on aga kindel," ütleb Allan, "et kusagile mandri kooli lähen edasi õppima küll."

Kuna Priit Tiks, kes samuti Leisist pärit, tunneb huvi riigikaitse töö vastu, siis tahabki ta oma elukutse vähemalt esialgsete plaanide kohaselt siduda Päästeametiga. "Selleks, et elus midagi saavutada, peab olema piisavalt julget pealehakkamist," mainib Priit.

Leisi kooli õpilased on väärtustanud hariduse osatähtsuse ja edukamaid õppureid isegi häirib pisut, kui mõni looder vahel liiga kergelt pääseb. Koolis on kõik võimalused olemas, et soovijad võiksid siit hea hariduse saada. Anu Noor: "Maa- ja linnakooli arengut ei saa päris võrrelda. Maainimene on alati nagu rohkem looduslähedase-ma mõttelaadiga, püsiv side loodusega aitab alal hoida elu loomulikkust."

Kas kõik rongid on juba läinud?

"Maal on koostööd vanade ja noorte vahel vähe," kurdavad abiturientid, "kes juba kord rongi peale on saanud, see püüab ainult enda taskuid täita." Tõsi, selle raharongi peale said enamasti ainult need, kes seal sees juba varem istusid. Toimus ainult nõ väikene suunamuutus.

"Vallas on üldiselt vähe aktiivseid inimesi," arvab Priit, "ja ei julgetagi midagi suuremat ette võtta, sest ettevõtlusega tegelemine on maal väga vaearikas ja vähe tulutoov." Ka ühistutes on vähe inimesi, kes sealgi mingit erilist kasumit ei saada. Pisut paremini elavad need, kes riigi palgal. Ehk peaks siiski organiseerima tootmistegevust rohkem kohaliku tooraine baasil. Priit: "Meie vallas

on palju metsa, võibolla hakata kohapeal näiteks mööblit tegema. Enne aga peab muidugi põhjalikult turu võimalused järele uurima. Või jälle otsida sidemeid suuremate ettevõtete, et teha kohapeale tütarfirma mõne detaili valmistamiseks. Odavat tööjõudu on siin ju piisavalt." Andrus: "Küllap maainimesi vaevab ka üldine infopuudus, ei teata, kuhu ja mida toota."

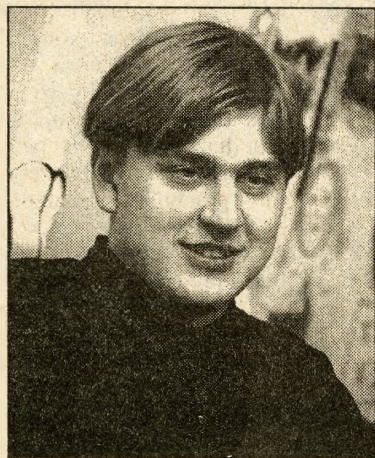
Allan: "Enamus inimesi nokitseb rohkem omaette, kindlasti oleks õigem mitme külapere peale koos näiteks kasvõi uut põllumajandustehnikat muretseda."

Urmi müüs möödunud suvel Angla tuulikute juures suveniire ja oli pea iga päev väliskülaste küsimuste risttule all. Urmi: "Ma olingi siis tegelikult nagu infopunkt, uurisin hoolega ajalehti ja teatmeteoseid, et võiksin turistidele seletusi anda. Igas vallas peaks turismihooajal olema oma infopunkt, kust saaks teavet kohaliku elu kohta ning osatakse juhatada, kuhu võiks külaline edasi sõita. Väga kahju, et Leisis pole turistidele söögikohta. Kui võõrad saaksid kohapeal ka kõhu täis, siis oleksid nad hoopis rohkem meie vallas ja ostaksid rõõmsasti kohalike käsitöömeistrite suveniire. Turiste teenendades aga ilma keeleoskusega kohe mitte kuidagi hakkama ei saa."

"Maal ei ole midagi teha, siin on elu vähe arenenud. Maaelu ei toetata kuskilt kandi pealt, valitsus ei hooli maainimesest," tulevad koolilinoored järeldusele ja leiavad, et siis ongi kõige targem tegu oma tulevikuplaanid hoopis linnaga siduda. "Muidugi tahaks kord jälle haritud inimesena koju tagasi tulla, kuid eks igaüks peab vaatama, kus oma andele ja võimetele täit rakendust leida," tunnistavad vestluskaaslased. "Kõik ametiõhked kinnitavad, et me tahame kungesti Euroopa Liitu astuda, kuid maarahvas ei oska ette kujutada, mida see tegelikult võib endaga kaasa tuua või ära viia," muretsesid Leisi kooli õpilased. "Seni on meil rahvas suutnud ikka püsima jääda, kuid äkki võib juhtuda, et uues suures liidus meie väikene Eesti kaob hoopis ära."

Kahju, kui just kõige andekamad ja aktiivsemad noored, kes elu üle sügavamalt järele mõtlevad, kodukülalt lahkuvad. Nõnda võivad kohaliku külaelu traditsioonid hääbuda ja paikkonna rahvuskultuuri juured sootuks kuivada. Siiski peab lootma, et just need, kes ei lahkunud kord haritud spetsialistidena endas jõudu ja oskusi meie vaevalise maaelu ülesupidamiseks.

Tõnu Anger

Priit Tiks - Leisi keskkooli 12. klassi õpilane.